РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА
REPUBLIKA E MAQEDONISË SË VERIUT

ДКСК KSHPK
ДРЖАВНА КОМИСИЈА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА
KOMISIONI SHTETËROR PËR PARANDALIMIN E KORRUPSIONIT

Врз основа на чл. 22 ст. 1 од Законот за спречување корупцијата и судирот на интереси („Службен весник на Република Македонија" бр. 12/19), чл. 40 ст. 3 од Деловникот за работа на Државната комисија за спречување на корупцијата, постапувајќи по предмет оформен по сопствена иницијатива, Државната комисија за спречување на корупцијата (во натамошниот текст ДКСК), на 99-та седница одржана на 26.01.2024 година ја донесе следната

О Д Л У К А

Постапувајќи по предметот со број 12-462/1 од 25.01.2023 година ДКСК утврди состојби од кои произлегуваат сомнежи за несовесно работење, искористување и злоупотреба на службената положба и овластувања од страна на ///, поранешен директор на АД /// Скопје, како и од страна на други – непознати службени лица, вработени во АД /// Скопје, на начин така што на /// му овозможиле и допринеле да оствари трговија со електричната енергија, произведена од АД /// Скопје, со планирано производство на ноќни вишоци, на претходно наведениот трговски субјект од РСМ, да оствари корист, преку дампинг практики и трансферни цени на електричната енергија, произведена од АД /// Скопје, а со тоа и на поврзани субјекти од странство на ///, заради што се отвораат сомнежи за даночно затајување, како сомнежи за "///" /// од поврзана страна во странство на ///, преку дампинг практики и трансферни цени, на штета на буџетот на АД /// Скопје и Буџетот на РСМ, заради што ќе се доставaат иницијативи до:

- Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, за кривично гонење на сите чинители, кои се инволвирани во конкретниот случај;
- Регулаторна комисија за енергетика на РСМ и Комисија за заштита на конкуренцијата на РСМ, со цел утврдување на одговорност на ///, поради сомнежи за трговија со електричната енергија на пазарот во РСМ, преку дампинг практики и трнасферни цени со поврзани страни од странство на ///; и
- Управа за јавни приходи на РСМ и Управа за финансиска полиција на РСМ, поради сомнежи за даночно затајување по основ на ДДВ и данок на добивка од страна на ///, по пат на трговија со електрична енергија на пазарот во РСМ преку дампинг практики и трансферни цени со поврзани страни од странство на ///, како и даночни импликации од можното "///" /// во странство од страна на поврзана страна на ///, а од електрична енергија која е произведена во РСМ, конкретно од АД /// Скопје.

Предметот со арх. бр. 12-462/1 од 25.01.2023 година да се затвори и архивира.

Оваа одлука во деперсонализирана форма да се објави на веб страницата на ДКСК во рок од 5 (пет) дена од донесувањето.

Образложение

Предметот со број 12-462/1 од 25.01.2023 година е оформен од страна на ДКСК по сопствена иницијатива, во врска со јавно изнесени наводи за незаконска набавка на мазут од страна на АД /// Скопје за потребите на АД ///, со цел рестартирање на овој субјект за производство на електрична енергија. Набавката требало да ја изврши ///, при што била предвидена количина на мазут за која постои сомнеж дека истата не може да биде испорачана за многу краток временски период. Дополнително, според јавно изнесените наводи, АД /// Скопје извршил продажба на ноќни вишоци на електрична енергија на субјектот /// по цена која била многу пониска од берзанската според податоците и информациите на HUPEX. По оформувањето на предметот, на 28.02.2023 година, непознат подносител до ДКСК достави дополнување на наводите во писмена форма, со цел ДКСК да ги испита состојбите за конкретниот случај.

ДКСК на својата седница, одржана на 27.12.2023 година, донесе одлука по однос на состојбите со набавката на мазутот, во која, покрај останатото, стои дека за наводите кои се однесуваат на сомнежите за незаконска продажба на ноќни вишоци на електрична енергија од страна на АД /// Скопје (во понатамошниот текст: ///) на ///, ДКСК ќе одлучи со друга одлука кон предметот.

Со цел остварување на своите законски надлежности за испитување на состојбите за овој конкретен случај кои се однесуваат на сомнежите за незаконска продажба на ноќни вишоци на електрична енергија од /// на ///, како и по увидот во содржината на горе означениот поднесок, доставен до архивата на ДКСК од страна на непознат подносител, ДКСК побара податоци, информации и документација од ///, /// * Скопје, ///, Управа за јавни приходи на РСМ и Регулаторна комисија за енергетика на РСМ. Дополнителни сознанија за конкретниот случај, ДКСК обезбеди од дистрибутивниот систем на Централен регистар на РСМ, од јавно расположливите податоци, информации и документација од албанските трговски регистри, од /// регистри за лиценцирани трговци со електрична енергија, од /// регистри на лиценцирани трговци со електрична енергија, како и од /// капацитет за производство на електрична енергија – ///. Откако ДКСК оцени дека располага со доволно докази, пристапи кон утврдување на состојбите за конкретниот случај, па по оцена на секој одделен доказ, како и на сите докази заедно и извршената единечна и вкрстена анализа на сите факти, го утврди следното:

/// преку директорот за производство на електрична енергија, службено лице ///, до Управниот одбор на /// доставил План за производство на /// за /// година, бр. /// од /// година, по што управниот одбор на /// на /// година донел Одлука за донесување на Планот за производство на /// за /// година. Оваа Одлука е одобрена од надзорниот одбор на /// на /// година. Во планот се содржани информации за планираната продажба на вишоци на електрична енергија за периодот /// во количина од /// MWh. **Нема информации за планираната цена на продажба на вишокот на произведена електричната енергија, ниту пак е планиран буџет од планираната продажба на вишокот на електрична енергија т.е.**

нема компаративни податоци и информации за планираната продажба на вишокот на произведена електрична енергија во однос на ноќните вишоци за /// година наспроти реализацијата од /// година. Подолу во текстот е образложен начинот на продажба на електрична енергија од /// на /// во /// година и /// година.

Владата на РСМ на седницата одржана на /// година донела Одлука за постоење на кризна состојба во снабдувањето со електрична енергија до /// дена. Кризната состојба е продолжена со одлука на Владата на РСМ, донесена на нејзината седница одржана на /// година, на начин така што до /// година, во РСМ постоела кризна состојба во снабдувањето со електрична енергија ("Сл. Весник на РСМ" бр. ///).

Според доставената документација од ///, произлегува дека планот за производство на електрична енергија за /// година бил променет /// пати. Првично, планирана е продажба на слободниот пазар во количина од /// MWh, која потоа била зголемена на /// MWh. Исто така, планиран е откуп на електрична енергија од слободниот пазар во количина од /// MWh, која потоа била зголемена на /// MWh. Плановите немаат планирано буџет (во пари) и немаат компаративна анализа со /// година. Првичниот план за производство на електрична енергија за /// година е донесен на /// година – по прогласувањето на кризната состојба во снабдувањето со електрична енергија.

За периодот од /// до /// година:

/// преку директорот на секторот за производство, службено лице ///, до управниот одбор доставил информација за планирана продажба на електрична енергија и можност за периодот од /// година до /// година. Управниот одбор на /// донел Одлука за прифаќање на оваа информација на /// година, по што од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со можност од /// MWh – ///. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година до /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари), по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, меѓу кои /// - **значи** ///.

За истиот период на планирана продажба на електрична енергија од /// година до /// година од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со можност од /// MWh – ///. Понатаму, (наведен е уште еден ///), периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// (///) од по ///

MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година до /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ за /// (прв дел). За /// (втор дел) понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ. Потоа е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///, на вкупен износ од /// денари без ДДВ. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// (прв дел) изнесува /// евра за MWh, а за /// (втор дел на ///) изнесува /// за MWh, двете понудени цени без ДДВ **(///)**.

За периодот од /// до /// година:

/// преку директорот на секторот за производство, службено лице ///, до управниот одбор доставил информација за планирана продажба на електрична енергија и моќност за периодот од /// година до /// година. Управниот одбор на /// донел Одлука за прифаќање на оваа информација на /// година, по што од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. **Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година до /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. **За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари)**, по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh **(///)**.

За истиот период на планирана продажба на електрична енергија од /// година до /// година од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. **Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од понудувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. **За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари)**, по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадени се две авансни фактури бр. /// и бр. ///. До ДКСК не е доставен извештај од продажба на електрична енергија за овој период.

Понатаму, од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. <u>**Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///.**</u> **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, <u>намалена за ///%.</u>** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. **За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари),** по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадени се две авансни фактури бр. /// и бр.///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh **(///).**

<u>**За периодот од /// до /// година:**</u>

/// преку директорот на секторот за производство, службено лице ///, до управниот одбор доставил информација за планирана продажба на електрична енергија и моќност за периодот од /// година до /// година. Управниот одбор на /// донел Одлука за прифаќање на оваа информација на /// година, по што од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, <u>намалена за ///%.</u>** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година до /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари), по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh **(///).**

За истиот период на планирана продажба на електрична енергија од /// година до /// година од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, <u>намалена за ///%.</u>** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари), по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку

на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh (///).

Понатаму, од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за на /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///; и од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. **За /// и /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој за /// понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари), по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh (///).

За периодот од /// до /// година:

/// преку директорот на секторот за производство, службено лице ///, до управниот одбор доставил информација за планирана продажба на електрична енергија и моќност за периодот од /// година до /// година. Управниот одбор на /// донел Одлука за прифаќање на оваа информација на /// година, по што од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари), по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. До ДКСК е доставен извештај од продажба на електрична енергија за овој период без да содржи податоци за доставените понуди од заинтересираните купувачи.

За периодот од /// до /// година:

/// преку директорот на секторот за производство, службено лице ///, до управниот одбор доставил информација за планирана продажба на електрична енергија и моќност за периодот од /// година до /// година. Управниот одбор на /// донел Одлука за прифаќање на оваа информација на /// година, по што од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно

или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари), по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh (///).

За истиот период на планирана продажба на електрична енергија од /// година до /// година од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари), по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh (///).

За периодот од /// до /// година:

Од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари), по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh (///).

Од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен

образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари), по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh (///).

Од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. **Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. **За најповолен купувач бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари),** по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е авансна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh (///).

Од /// до /// * Скопје бил доставен налог за продажба на електрична енергија бр. /// од /// година. Периодот на продажба на електрична енергија бил за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///; и за периодот од /// година до /// година од /// часот до /// часот /// од по /// MWh дневно или вкупно /// MWh, со моќност од /// MWh – ///. **За /// продажбата не требало да се изврши доколку понудената цена од купувачите била пониска од базната цена според HUPEX, намалена за ///%.** Бил изготвен образец Барање понуди од /// година, според кој, периодот за прием на понудите од купувачите бил на /// година од /// часот до /// часот /// на електронската пошта ///. За најповолен купувач за /// и /// бил избран ///, кој понудил цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари) за ///; и цена од /// евра за MWh без ДДВ или вкупен износ од /// евра за целата откупена електрична енергија без ДДВ (/// денари) за ///, по што е склучен индивидуален договор со овој купувач и издадена е конечна фактура бр. ///. Инаку на повикот се јавиле повеќе заинтересирани купувачи, каде најниско понудената цена за /// изнесува /// евра за MWh, а за /// изнесува /// евра за MWh (///).

За целиот период од /// година до /// година, вкупно продадената количина на електрична енергија на /// изнесува /// MWh за износ од /// евра без ДДВ (околу /// денари).

Продадената количина на електрична енергија од /// на ///, ДКСК ја провери и со вкрстена анализа на податоците што ги обезбеди од ///. Меѓутоа, **вредноста на продадената електрична енергија, од /// на ///, ДКСК не успеа да ја провери, бидејќи како што /// наведе во својот одговор до ДКСК:** *"... согласно Правилата за пазар на*

електрична енергија, чл. 8 т. 4, учесниците на пазарот за електрична енергија на големо <u>не се обврзани до Операторот на пазар на електрична енергија да испраќаат податоци за вредноста во денари на вкупната набавена електрична енергија</u>, односно во пријавата за содржината на билатералниот договор не постои обврска да доставуваат и цени за купување или продажба на електричната енергија, бидејќи истите не се предмет на обработка на ///". Колку за појаснување, /// е Операторот на пазарот на електрична енергија на РСМ.

Она што неспорно произлезе од доставениот одговор на ///, е дека /// ја продавал електричната енергија од /// во странство – во земји од соседството. Следствено, пред ДКСК се отвори прашањето каде завршила продадената електрична енергија од ///, која била продавана по цена пониска од базната цена на HUPEX. За да се одговори на ова прашање, ДКСК најпрво пристапи кон анализа на сопственичката структура на ///, врз основа на документацијата којашто ја обезбеди од дистрибутивниот систем на Централен регистар на РСМ. Од оваа документација произлезе следното:

/// (ЕМБС ///) бил основан во РСМ на /// година, од страна на трговскиот субјект /// (ЕМБС ///). Седиштето е на ул. ///. Уплатениот капитал изнесува /// евра, паричен влог. Управител е лицето ///.

Во /// година, /// остварил приход од вкупно /// денари и добивка од /// денари, а во /// година вкупниот приход изнесува /// денари, додека добивката изнесува /// денари. За вистински сопственици се регистрирани ///.

Според јавно достапните податоци, информации и документација од ///.

///.

///.

///.

///.

<u>///.</u>

Со повторен увид во податоците, информациите и документацијата што /// ја достави до ДКСК, неспорно произлезе дека **/// откупената електрична енергија од /// (по определена пониска цена од HUPEX) ја продавал на поврзани субјекти во странство и тоа** ///. <u>///.</u> Следствено, ДКСК се обрати до Управата за јавни приходи на РСМ и ја побара даночната картица по основ на ДДВ за субјектот ///.

Од увидот во даночната картица на /// се утврди дека овој субјект цело време пријавувал побарување (поврат) од ДДВ по основ на "извоз" на електрична енергија од

РСМ во странство. Се работи за износ од над /// денари. Следствено, пред ДКСК се отвори и прашањето дали со издавањето на лиценца за трговија со електрична енергија од Регулаторната комисија за енергетика на РСМ на ///, се отворил и патот за трговија со електричната енергија по пат на т.н. дампинг методи за определување на цената на електричната енергија преку трансферни цени за пренос на добивката на /// од Р. Македонија во странство, конкретно во ///.

Според јавно расположливите податоци, /// често се соочува со недостаток на електрична енергија заради што албанскиот производствен капацитет за електрична енергија - /// е приморан да набавува електрична енергија од странство, во услови на суша.

Со увидот во јавно објавените податоци, информации и документација, за јавна набавка на електрична енергија, достапни на веб страна на /// се утврди следното:

/// објавил повик за јавна набавка на електрична енергија бр. /// од /// година, за периодот од /// година до /// година за количина од /// MWh, моќност од /// MW од /// часот до /// часот /// – ///. Потребната количина е набавена по цена од /// евра за MWh. Понатаму, /// објавил повик за јавна набавка на електрична енергија бр. /// од /// година, за периодот од /// година до /// година за количина од /// MWh, моќност од /// MW од /// часот до /// часот /// – ///. Потребната количина е набавена по цена од /// евра за MWh. Потоа, /// објавил повик за јавна набавка на електрична енергија бр. /// од /// година, за периодот од /// година до /// година за количина од /// MWh, моќност од /// MW од /// часот до /// часот /// – ///. Потребната количина е набавена по цена од /// евра за MWh. И за крај, /// објавил повик за јавна набавка на електрична енергија бр. /// од /// година, за периодот од /// година до /// година за количина од /// MWh, моќност од /// MW од /// часот до /// часот /// – ///. Потребната количина е набавена по цена од /// евра за MWh.

Овие податоци во табела 1 се вкрстено анализирани со продажбата на електричната енергија од ///, горе образложени.

Табела 1 ја покажува дампинг праксата во продажбата на електричната енергија од /// на ///, преку нејзината трансферна цена од страна на ///, на неговите поврзани страни во странство, во износ од ///,00 евра без ДДВ (околу /// денари). <u>Ова е затоа што се овозможило /// да ја продава електричната енергија без следење на редовните пазарни механизми.</u> Сите налози за продажба на електрична енергија од /// се потпишани од директорот на ///, службено лице ///. Во сите налози стои дека <u>електричната енергија нема да се продава доколку понудената цена е пониска од базната цена на HUPEX намалена во распон од ///% до ///%,</u> што значи овозможување трговија со електрична енергија по пат на т.н. дампинг пракса, преку трансферни цени, а со тоа и дисторзија на пазарот за електрична енергија во РСМ.

Табела 1 – Дампинг и анализа на трансферна цена на електричната енергија

Период	Количина на електрична енергија во MWh	Моќност во MW	Продажна цена од /// во евра	Куповна цена од /// во евра	Трансферна цена во евра (разлика)	Процент на промена	Трансферна вредност во евра
///	///	///	///	///	///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///
///	///	///	///	///	///	///	///
						Вкупно:	///

Со третиот увид во податоците, информациите и документацијата што /// ги достави до ДКСК, се утврди дека /// не само што се јавува како купувач на електрична енергија од страна на /// туку и како продавач на електрична енергија на ///. Следствено, ДКСК побара податоци, информации и документација од /// * Скопје, за да испита колкава количина на електрична енергија е купена од /// од /// и по која цена.

Од доставената документација од /// * Скопје, произлезе дека за периодот од /// година до /// година, /// откупил електрична енергија од /// во вкупна количина од /// MWh за износ од /// евра без ДДВ (/// денари без ДДВ). Просечната откупна цена на електрична енергија, за овој период изнесува /// евра по MWh без ДДВ (околу /// денари по MWh без ДДВ). **Само во /// година, /// набавил електрична енергија од ///, во вкупна количина од /// MWh за вкупен износ од /// евра без ДДВ (/// денари без ДДВ).** **Просечната откупна цена на електрична енергија на /// од /// во 2022 година изнесува /// евра (/// денари без ДДВ) по MWh. Просечната цена на продадената електрична енергија од /// на /// за периодот од /// година до /// година изнесува /// евра по MWh без ДДВ (околу /// денари по MWh без ДДВ). Разликата помеѓу просечната куповна и продажна електрична енергија за /// година изнесува /// евра по MWh без ДДВ (околу /// денари по MWh без ДДВ) или релативно, ///%. Следствено, пред ДКСК се отворија сомнежи за несоодветно планирање на производството на електрична енергија од страна на ///, со цел остварување корист на други приватни субјекти. Со други зборови, ДКСК се сомнева дека производството на ноќните вишоци на електрична енергија е со цел да се обезбеди корист на приватни трговски субјекти, преку дампинг пракса и трансферна цена на електричната енергија, на начин така што, врз буџетот на РСМ се создава штета по основ на евазија на данокот на добивка и данокот на додадена вредност, ова заради трансферната цена со електричната енергија, на товар на /// - со загуба заради несоодветно планирање на производството на електрична енергија. Продадената електрична енергија на ///, во вид на ноќен вишок, се враќа назад во електроенергетскиот систем на РСМ, но по повисока цена. Поткрепа за ваквите сомнежи, ДКСК наоѓа во налозите за купување на електрична енергија, издадени од раководството на РСМ до /// * Скопје, за периодот од /// година до /// година, во кои стои дека бараната електрична енергија, да не се купува доколку понудената куповна цена е повисока од базната цена според HUPEX, зголемена во распон од ///% до ///%, а за периодот од /// година до /// година, понудената електрична енергија, да не се продава доколку понудената цена е пониска од базната цена на HUPEX, намалена во распон од ///% до ///%, по MWh. Следствено, се отвораат сомнежи за несовесно работење од страна на раководството на ///.**

На /// му е издадена лиценца за трговија со електрична енергија од страна на Регулаторната комисија за енергетика на РСМ на /// година. Лиценцата е изменета на /// година од страна на Регулаторната комисија за енергетика на РСМ, поради примена на седиштето на ///. Лиценцата за трговија со електрична енергија на /// е од траен карактер.

Регулаторната комисија за енергетика на РСМ нема регулаторна надлежност над цената на ноќните вишоци на електрична енергија произведени и продадени од страна на ///.

Тоа се состојбите што произлегоа од сите обезбедени и изведени докази за овој конкретен случај. На вака утврдените состојби, ДКСК одлучи како во диспозитивот поради следните причини:

Според плановите за производство на електрична енергија на ///, за /// година, произлегува дека во /// во периодот на енергетска криза, планирал производство на вишок на електрична енергија. Вишокот изнесува /// MWh.

Според планот за производство на електрична енергија на /// за /// година, произлегува дека за /// година не била реализирана продажба на вишок на произведена електрична енергија, иако во планот за производство на електрична енергија за /// година, сепак стои податок дека е планирано производство и на вишок на електрична енергија, без планирана цена и без буџет. Следствено, ДКСК оцени дека станува збор за **несоодветно планирање на производството на електрична енергија за /// година од страна на /// т.е. за наменско производство на вишок на електрична енергија од страна на раководството на ///, а на штета на ресурсите и буџетот на ///, за време на кризна состојба во снабдувањето со електрична енергија, прогласена од Владата на РСМ, на нејзината седница одржана на /// година, во времетраење од /// дена, заклучно со /// година и продолжена кризна состојба во снабдувањето со електрична енергија, со одлука на Владата на РСМ, донесена на нејзината седница одржана на ///, која траела во периодот од /// година до /// година ("Сл. Весник на РСМ" бр. ///).**

Како што е погоре наведено, /// со налозите за продажба (по пониска цена од HUPEX) го потценил сопственото производство, на начин така што ноќните вишоци на електрична енергија ја продавал во распон кој се движел од 40% до 60% пониско од базната цена на електрична енергија на HUPEX. **Без буџет за планираната продажба на електрична енергија, се отвора и патот за дампинг пракса на пазарот за електрична енергија во РСМ, на начин така што /// се откажал од дел од својата добивка на сметка на приватен субјект – ///, чиј основач е од Р. Албанија. Дампинг праксата особено се манифестира од анализата прикажана во Табела 1.**

Дампинг праксата на пазарот за електрична енергија во РСМ, не само што има импликации врз буџетот на ///, туку и врз буџетот на РСМ. Со извозот на електрична енергија во странство, ///, пријавувал побарување (поврат) на ДДВ од буџетот на РСМ. Се

работи за износ на влезно ДДВ од над /// денари. Меѓутоа, дампинг праксата, влијае и на данокот на добивка, затоа што се потценува домашниот платен биланс, на начин така што од РСМ се одлеваат економски користи, по пат на трансферни (непазарни) цени, во корист на поврзани страни на даночниот обврзник во странство, конкретно поврзани страни во странство на ///. Ова е така затоа што се потценува добивката на деловниот субјект кој работи во РСМ, а со тоа и буџетот на РСМ по основ на данок на добивка. Ова исто така неспорно произлегува од анализата во Табела 1, според која, добивката на /// во РСМ е потценета за најмалку /// евра (околу /// денари) и на тој начин штетата врз буџетот на РСМ изнесува најмалку /// евра (околу /// денари). Овие разлики ДКСК ги утврди врз основа на доказите кои успеа да ги обезбеди, меѓутоа и најверојатно, импликациите врз добивката на /// и буџетот на РСМ од помалку прикажаната добивка од /// и со тоа помалку прикажаниот платен данок на добивка од ///, се поголеми од ваквата дампинг пракса и трговија со електрична енергија по пат на трансферни цени со поврзани страни во странство. Со ова се отвара сомнеж за искористување и злоупотреба на службената положба и овластувања, како и несовесно работење од страна на службени лица во ///, со цел остварување корист за друг – /// и неговите поврзани страни во странство, на штета на буџетот на /// и буџетот на РСМ.

Најголемиот дел од произведените и продадени ноќни вишоци на електрична енергија од страна на /// на ///, се токму во периодот кога во РСМ била прогласена кризна состојба во снабдувањето со електрична енергија.

Понатаму, според доказите кои ги обезбеди ДКСК, произлезе и дека /// тргувал со електрична енергија на пазарот во РСМ со неговите поврзани субјекти (страни) од ///. Имено, /// ја извршувал трговијата со електрична енергија со /// преку /// и со увидот во /// регистри на трговци со електрична енергија, се утврди дека ///, поседувал таква лиценца за работа, издадена од /// енергетски регулаторни власти за трговија со електрична енергија на релација /// – со сите соседни држави на ///, освен со ///. Трговијата со електрична енергија на /// со ///, на пазарот во РСМ се одвивала преку ///, меѓутоа ДКСК не можеше да се увери дали овој субјект има лиценца за трговија со електрична енергија издадена од /// енергетски регулаторни власти. Легалитетот на трговијата со електрична енергија на пазарот во РСМ помеѓу /// и ///, остана отворено прашање за ДКСК, затоа што доколку /// извезувал електрична енергија на /// преку ///, а притоа /// немал лиценца за трговија со електрична енергија издадена од /// енергетски регулаторни власти, тогаш се работи за неовластена трговија (промет) со електрична енергија, заради што /// при извозот на електрична енергија од РСМ, не можел да пријави побарување (поврат) на влезно ДДВ. Она што ДКСК го утврди од обезбедените докази е дека /// нема лиценца за трговија со електрична енергија во ///.

Понатаму, продадената електрична енергија од /// на ///, според горе образложената вкрстена анализа, "се враќала" во електроенергетскиот сектор на РСМ, по повисока цена од најмалку ///% во однос на продадената електрична енергија, по MWh. Сомнежите се дека заради дампинг праксата, оштетено е македонското стопанство, а корист остварило странското стопанство, каде продадената електрична

енергија се користела (во ///, веројатно за ///). Откупената електрична енергија била поскапа, заради несоодветно планирање на производството од страна на раководството на ///, што е повторно на штета на македонското стопанство, кое заради зголемените трошоци за електрична енергија, станува неконкурентно во однос на странското стопанство. Отворено прашање за ДКСК е ценовната импликација врз трошоците за електрична енергија на граѓаните на РСМ - инфлација на цената на електричната енергија.

Можноста на ваквото постапување ДКСК ја темели на одговорот од Регулаторната комисија за енергетика на РСМ, заведен под арх. бр. /// од /// година, според кој Регулаторната комисија за енергетика на РСМ нема регулаторна надлежност над цената на ноќните вишоци на електрична енергија која /// ја продава на трговците со електрична енергија. Ова е од причина што /// (т.н. ///) не предвидувала вакви обврски за Регулаторната комисија за енергетика на РСМ, заради што ///.

Отворено прашање за ДКСК остана и веројатноста за /// од страна на поврзаните страни на /// во странство (конкретно во ///), со примена на т.н. дампинг пракса, на штета на буџетот на /// и буџетот на РСМ, како и пракса на пренос на добивката во странство преку трансферни цени во трговијата со електрична енергија на пазарот во РСМ. Ова е од причина што доколку ноќните вишоци на електрична енергија од /// биле искористени за ///, тогаш /// неможел да пријави побарување (поврат) на ДДВ, без разлика дали се работи за "извоз" на електрична енергија или не. Битна е намерата поради која се купува и продава електричната енергија, по која цена се купува, каде се продава, кому му се продава, по која цена се продава и за каква цел се продава. Можностите поврзани со ваквата пракса на пазарот за електрична енергија во РСМ, ДКСК ги темели на одговорот од /// – горе цитиран, според кој, купувачите на електрична енергија, според важечката регулатива во РСМ, не се обврзани да испраќаат податоци за вредноста во денари на вкупната набавена и продадена електрична енергија на пазарот во РСМ. На прашањето кој и зошто овозможил ваква регулатива да биде на сила во правниот промет на РСМ, ДКСК ќе одлучи со одлука по предметот 12-1144/1 од 12.03.2021 година, за кој веќе е обезбеден доказен материјал, но поради природата, суштината и комплексноста на предметот, ДКСК цени дека истиот не може да се спои со овој конкретен случај.

ДКСК оцени не може да се дозволи ваквите практики на пазарот со електрична енергија во РСМ да останат во правниот промет на РСМ, а кои се однесуваат на трговијата со електрична енергија во РСМ преку дампинг и трансферни цени со поврзани страни од странство. Од таа причина, ДКСК оцени дека е неопходно, за конкретниот случај, да преземе мерки од нејзина законска надлежност, заради што до Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција одлучи да достави иницијатива за поведување постапка за кривично гонење против сите чинители од /// и ///, како и против /// кои овозможиле и допринеле за реализација вакви практики во трговијата со електрична енергија на пазарот во РСМ. Истовремено, ДКСК цени дека е неопходно до Регулаторната комисија за енергетика на РСМ и Комисијата за заштита на конкуренцијата на РСМ да достави иницијатива за утврдување одговорност против ///,

поради состојбите за овој конкретен случај. По однос на сомнежите кои се однесуваат на даночно затајување во РСМ, а кои произлегуваат од дампинг практиките и трансферните цени со поврзаните страни од странство на ///, како и за сомнежите кои се однесуваат на можно /// од поврзаните страни на ///, исто така преку дампинг практиките и трансферните цени со поврзаните страни од странство на ///, ДКСК оцени дека е неопходно до надлежните државни органи од РСМ – Управата за јавни приходи на РСМ и Управата за финансиска полиција на РСМ, да достави претставки, со цел преземање мерки од нивна законска надлежност.

Согласно со горенаведеното следуваше ДКСК да одлучи како во диспозитивот.

Изработил: м-р Д. Д.
Одобрил: м-р Г. Т.

ДРЖАВНА КОМИСИЈА
ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА КОРУПЦИЈАТА
Претседател,
Билјана Ивановска

Доставено до:
- Основно јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција
- Регулаторна комисија за енергетика на РСМ
- Комисија за заштита на конкуренцијата на РСМ
- Управа за јавни приходи на РСМ
- Управа за финансиска полиција на РСМ